EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2008/0243(COD)

2.3.2009

***I
RAPORTI PROJEKT

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastamine)
(KOM(2008)0820 – C6-0474/2008 – 2008/0243(COD))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Jeanine Hennis-Plasschaert

(Uuesti sõnastamine – kodukorra artikkel 80 a)

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus *antud häälte enamus*
**I	koostöömenetlus (esimene lugemine) *antud häälte enamus*
**II	koostöömenetlus (teine lugemine) *antud häälte enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks*
***	nõusolekumenetlus *parlamendi liikmete häälteenamus, v.a EÜ asutamislepingu artiklites 105, 107, 161 ja 300 ning ELi lepingu artiklis 7 toodud juhtudel*
***I	kaasotsustamismenetlus (esimene lugemine) *antud häälte enamus*
***II	kaasotsustamismenetlus (teine lugemine) *antud häälte enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks*
***III	kaasotsustamismenetlus (kolmas lugemine) *antud häälte enamus ühise teksti heakskiitmiseks*

(Märgitud menetlus põhineb komisjoni esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusloomega seotud teksti muudatusettepanekud

Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutes märgistatakse muudetud tekst ***paksus kaldkirjas***. Kui Euroopa Parlament soovib muutmisakti puhul muuta olemasolevat sätet, mida komisjoni ettepanekus ei muudeta, märgistatakse muutmata jäävad tekstiosad **paksus kirjas**. Välja jäetav tekstiosa tähistatakse sümboliga [...]. *Tavalises kaldkirjas* märgistus on mõeldud asjaomastele osakondadele abiks lõpliku teksti ettevalmistamisel ja tähistab neid õigusakti osi, mille kohta on tehtud parandusettepanek lõpliku teksti vormistamiseks (nt ilmselged vead või väljajätmised mõnes keeleversioonis). Selliste parandusettepanekute puhul on vaja vastavate osakondade nõusolekut.

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT..5

EXPLANATORY STATEMENT.....**Error! Bookmark not defined.**

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastamine)
(KOM(2008)0820 – C6-0474/2008 – 2008/0243(COD))

(Kaasotsustamismenetlus – uuesti sõnastamine)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (KOM(2008)0820);

– võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 251 lõiget 2 ja artikli 63 lõike 1 punkti a, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C6-0474/2008);

– võttes arvesse 28. novembri 2001. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet õigusaktide uuesti sõnastamise tehnika süstemaatilise kasutamise kohta[1];

– võttes arvesse õiguskomisjoni 16. veebruari 2009. aasta kirja kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile vastavalt kodukorra artikli 80 a lõikele 3;

– võttes arvesse kodukorra artikleid 80 a ja 51;

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit ja õiguskomisjoni arvamust (A6-0000/2009),

A. arvestades, et Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni õigusteenistuste konsultatiivse töörühma arvamuse kohaselt ei sisalda kõnealune ettepanek muid sisulisi muudatusi peale nende, mis on ettepanekus esile toodud, ning arvestades, et varasemate õigusaktide muutmata sätete ja nimetatud muudatuste kodifitseerimise osas piirdub ettepanek üksnes kehtivate tekstide kodifitseerimisega ega hõlma sisulisi muudatusi,

1. kiidab heaks komisjoni ettepaneku, mida on kohandatud vastavalt Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni õigusteenistuste konsultatiivse töörühma soovitustele (ning mis hõlmab õiguskomisjoni heakskiidetud tehnilisi muudatusi) ning muudetud vastavalt alltoodud muudatusettepanekutele;

2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon kavatseb seda oluliselt muuta või selle teise tekstiga asendada;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

[1] EÜT C 77, 28.3.2002, lk 1.

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(15) Selleks et hõlbustada rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramist, tuleks korraldada taotlejaga vestlus ja ***vajaduse korral*** suuliselt teavitada taotlejat käesoleva määruse kohaldamisest.	(15) Selleks et hõlbustada rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramist, tuleks korraldada taotlejaga vestlus ja suuliselt teavitada taotlejat käesoleva määruse kohaldamisest.

Or. en

Selgitus

Taotlejaid tuleb alati suuliselt teavitada käesoleva määruse kohaldamisest.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 22 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(22 a) Dublini süsteem iseenesest ei põhjusta erilist varjupaigataotlejate survet või liigset koormust liikmesriikidele. Seepärast on oluline mõelda järele siduvate vahendite üle ning esitada nende kohta ettepanek, et tagada solidaarsus ja kaitse kõrgemad standardid.

Or. en

Selgitus

On oluline rõhutada vajadust pakkuda siduvaid vahendeid eesmärgiga tagada suurem liikmesriikide vaheline solidaarsus ja kaitse kõrgemad standardid.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – punkt h

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
h) "saatjata alaealine" - alaealine , kes saabub liikmesriigi territooriumile tema eest õigusjärgselt või tavakohaselt vastutava täiskasvanuta, niikaua kui selline täiskasvanu ei ole teda tegelikult oma hoole alla võtnud; see mõiste hõlmab ka alaealist, kes on pärast liikmesriikide territooriumile sisenemist jäänud saatjata;	*(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)*

Or. en

Selgitus

(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 1 – punkt g

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
g) õigus tutvuda temaga seotud andmetega ning õigus taotleda temaga seotud ebakorrektsete andmete parandamist või temaga seotud ebaseaduslikult töödeldud andmete kustutamist***, *sealhulgas õigus saada teavet*** nimetatud õiguste kasutamise ***korra kohta*** ja ***saada*** nende riiklike andmekaitseasutuste kontaktandmed, kes vaatavad läbi isikuandmete kaitset käsitlevaid kaebusi.	g) õigus tutvuda temaga seotud andmetega ning õigus taotleda temaga seotud ebakorrektsete andmete parandamist või temaga seotud ebaseaduslikult töödeldud andmete kustutamist ***ja*** nimetatud õiguste kasutamise ***kord, sealhulgas artiklis 33 osutatud asutuste*** ja nende riiklike andmekaitseasutuste kontaktandmed, kes vaatavad läbi isikuandmete kaitset käsitlevaid kaebusi.

Or. en

Selgitus

Tuleb täpsustada, et taotlejat tuleb teavitada temaga seotud andmetega tutvumise õiguse sisust, mitte üksnes selle olemasolust, ja andmete parandamise või kustutamise õigusest ning

eraldi ka menetluslikest meetmetest, mida ta võib võtta. Lisaks võetakse Dublini süsteemi raames tehtava koostöö eest vastutavate pädevate riiklike asutuste kontaktandmete lisamisega arvesse asjaolu, et andmetöötleja on esmajärjekorras vastutav isikuandmete kaitset käsitlevate kaebuste läbivaatamise eest.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 2 – esimene lõik

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Lõikes 1 osutatud teave esitatakse kirjalikult keeles, millest taotleja on kõigi eelduste kohaselt võimeline aru saama. Sel eesmärgil kasutavad liikmesriigid ühist teabelehte, mis on koostatud lõike 3 kohaselt.	2. Lõikes 1 osutatud teave esitatakse kirjalikult keeles, millest taotleja ***saab aru või*** on kõigi eelduste kohaselt võimeline aru saama. Sel eesmärgil kasutavad liikmesriigid ühist teabelehte, mis on koostatud lõike 3 kohaselt.
	(Käesolevat muudatusettepanekut kohaldatakse kogu teksti ulatuses. Kui muudatusettepanek võetakse vastu, tuleb vastavad muudatused teha kogu tekstis.)

Or. en

Selgitus

Muudatusettepaneku eesmärk on kasutada ühtlustatud lähenemist ühenduse eri õigusaktides, milles esinevad sarnased viited nõutavale keelest arusaamise tasemele.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 2 – teine lõik

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Et taotleja teavet täielikult mõistaks, esitatakse see ***vajaduse korral*** ka suuliselt vestlusel, mis korraldatakse artikli 5 kohaselt.	Et taotleja teavet täielikult mõistaks, esitatakse see ka suuliselt vestlusel, mis korraldatakse artikli 5 kohaselt.

Or. en

Selgitus

Vaata muudatusettepaneku 1 selgitust.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Käesoleva määruse kohaselt vastutava liikmesriigi määramise menetlust teostav liikmesriik ***annab taotlejatele võimaluse vestluseks***, mida juhib isik, kes on selleks riiklike õigusaktide kohaselt pädev.	1. Käesoleva määruse kohaselt vastutava liikmesriigi määramise menetlust teostav liikmesriik ***nõuab taotlejatelt vestlust***, mida juhib isik, kes on selleks riiklike õigusaktide kohaselt pädev.

Selgitus

Tuleb täpsustada vestluse kohustuslikku iseloomu.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Taotlejaga peetava vestluse eesmärk on hõlbustada vastutava liikmesriigi määramist, eelkõige võimaldada taotlejal esitada asjakohast teavet, mida on vaja vastutava liikmesriigi õigeks määramiseks, ***ning*** teavitada suuliselt taotlejat käesoleva määruse kohaldamisest.	2. Taotlejaga peetava vestluse eesmärk on hõlbustada vastutava liikmesriigi määramist, eelkõige võimaldada taotlejal esitada asjakohast teavet, mida on vaja vastutava liikmesriigi õigeks määramiseks, ***samuti*** teavitada suuliselt taotlejat käesoleva määruse kohaldamisest.

Or. en

Selgitus

Teksti selgem sõnastamine.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõige 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	5 a. Käesoleva määruse kohaldamisel ja direktiivi 2005/85/EÜ artiklis 17 sätestatud tingimustel võivad liikmesriigid saatjata alaealiste vanuse kindlakstegemiseks teha arstlikke läbivaatusi.
	Arstlike läbivaatuste tegemisel tagavad liikmesriigid, et neid teostatakse asjakohaselt ja põhjalikult, nagu näevad ette teaduslikud ja eetilised standardid.

Or. en

Selgitus

Arutelu arstliku läbivaatuse detailide üle jätkub ning nimetatud küsimust tuleks käsitleda direktiivi 2005/85/EÜ tulevase läbivaatamise raames. Arstlike läbivaatuste tegemisel peavad liikmesriigid igal juhul tagama, et läbivaatusi tehakse kooskõlas teaduslike ja eetiliste standarditega.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Käesolevas peatükis esitatud kriteeriumide kohaselt määratakse vastutav liikmesriik olukorra põhjal, mis ***valitses*** hetkel, mil varjupaigataotleja esitas esimest korda rahvusvahelise kaitse taotluse mõnele liikmesriigile.	2. Käesolevas peatükis esitatud kriteeriumide kohaselt määratakse vastutav liikmesriik olukorra põhjal, mis ***esines*** hetkel, mil varjupaigataotleja esitas esimest korda rahvusvahelise kaitse taotluse mõnele liikmesriigile.

Or. en

Selgitus

Keeleline muudatus.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Selleks et tagada perekonna ühtsuse ning lapse huvide esikohale seadmise põhimõtte austamine, määratakse erandina lõikest 2 artiklites 8–12 sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav liikmesriik olukorra põhjal, mis ***valitses*** hetkel, mil varjupaigataotleja esitas oma kõige hilisema rahvusvahelise kaitse taotluse. Käesolevat lõiget kohaldatakse tingimusel, et varjupaigataotleja varasemate taotluste suhtes ei ole esimest sisulist otsust veel tehtud.	3. Selleks et tagada perekonna ühtsuse ning lapse huvide esikohale seadmise põhimõtte austamine, määratakse erandina lõikest 2 artiklites 8–12 sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav liikmesriik olukorra põhjal, mis ***esines*** hetkel, mil varjupaigataotleja esitas oma kõige hilisema rahvusvahelise kaitse taotluse. Käesolevat lõiget kohaldatakse tingimusel, et varjupaigataotleja varasemate taotluste suhtes ei ole esimest sisulist otsust veel tehtud.

Or. en

Selgitus

Keeleline muudatus.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Taotlejal või muul artikli 18 lõike 1 punktis d osutatud isikul on õigus tõhusale ***õiguskaitsele*** artiklis 25 osutatud üleandmisotsuse faktiliste või õiguslike asjaolude vaidlustamise või läbivaatamise kaudu kohtus.	1. Taotlejal või muul artikli 18 lõike 1 punktis d osutatud isikul on õigus tõhusale ***õiguskaitsevahendile*** artiklis 25 osutatud üleandmisotsuse faktiliste või õiguslike asjaolude vaidlustamise või läbivaatamise kaudu kohtus.

Or. en

Selgitus

Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47 nimetatakse õigust tõhusale õiguskaitsevahendile

kohtus. Euroopa Kohus on fikseerinud selle õiguse ka oma kohtupraktikas (Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas 222/84: Johnston, EKL 1986, lk 1651 ja kohtuasjas C-506/04: Wilson, EKL 2006, lk I-8613).

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Liikmesriigid näevad ette mõistliku tähtaja, mille jooksul asjaomane isik võib kasutada oma lõike 1 kohast õigust tõhusale ***õiguskaitsele***.	2. Liikmesriigid näevad ette mõistliku tähtaja, mille jooksul asjaomane isik võib kasutada oma lõike 1 kohast õigust tõhusale ***õiguskaitsevahendile***.

Or. en

Selgitus

Vaata muudatusettepaneku 12 selgitust.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 2 – esimene a lõik (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Tähtaja pikkus on vähemalt seitse tööpäeva alates artikli 25 lõikes 1 sätestatud teatamise kuupäevast.

Or. en

Selgitus

Muudatusettepaneku eesmärk on piiritleda täpsemalt mõistliku tähtaja mõistet.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Artiklis 25 osutatud üleandmisotsuse vaidlustamise või läbivaatamise korral otsustab käesoleva artikli lõikes 1 osutatud asutus ametiülesande korras võimalikult kiiresti ***ja igal juhul seitsme tööpäeva jooksul vaidlustamise või läbivaatamise taotluse esitamisest***, kas asjaomane isik võib jääda kuni vaidlustamise või läbivaatamise tulemuste selgumiseni asjaomase liikmesriigi territooriumile.	3. Artiklis 25 osutatud üleandmisotsuse vaidlustamise või läbivaatamise korral otsustab käesoleva artikli lõikes 1 osutatud asutus ***asjaomase isiku taotlusel või*** ametiülesande korras võimalikult kiiresti, kas asjaomane isik võib jääda kuni vaidlustamise või läbivaatamise tulemuste selgumiseni asjaomase liikmesriigi territooriumile.

Or. en

Selgitus

Sõnastuse „võimalikult kiiresti“ kasutamine peab olema piisavalt selge ning see tähendab, et vastutav asutus teeb otsuse ilma tarbetu viivituseta. Lisaks tuleb selgitada, et ka taotleja võib vastutavale asutusele esitada taotluse teha otsus selle kohta, kas ta võib jääda kuni vaidlustamise või läbivaatamise tulemuste selgumiseni asjaomase liikmesriigi territooriumile.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Ilma et see piiraks direktiivi […/…/EÜ] [(millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded)] artikli 8 lõike 2 kohaldamist, võivad liikmesriigid vajaduse korral ja igat juhtumit eraldi hinnates ning juhul, kui muid, leebemaid sunnimeetmeid ei ole võimalik tõhusalt kohaldada, varjupaigataotlejat või muud artikli 18 lõike 1 punktis d osutatud isikut, kelle suhtes kohaldatakse vastutavale liikmesriigile üleandmise otsust, pidada teatavas kohas kinni ainult juhul, kui ***tema***	2. Ilma et see piiraks direktiivi […/…/EÜ] [(millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded)] artikli 8 lõike 2 kohaldamist, võivad liikmesriigid vajaduse korral ja igat juhtumit eraldi hinnates ning juhul, kui muid, leebemaid sunnimeetmeid ei ole võimalik tõhusalt kohaldada, varjupaigataotlejat või muud artikli 18 lõike 1 punktis d osutatud isikut, kelle suhtes kohaldatakse vastutavale liikmesriigile üleandmise otsust, pidada teatavas kohas kinni ainult juhul, kui on

põgenemise oht on ***märkimisväärne***.	***oht, et ta põgeneb***.

Or. en

Selgitus

Märkimisväärse põgenemisohu mõistet saab mitmeti tõlgendada, põgenemisoht on määratletud artikli 2 punktis l.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 7 – esimene lõik

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
7. Otsus lõike 2 kohase kinnipidamise kohta tehakse kirjalikult ning selles esitatakse faktilised ja õiguslikud asjaolud, eelkõige põhjused, mille alusel leitakse, et ***asjaomase isiku põgenemise oht*** on ***märkimisväärne***, ning kinnipidamise kestus.	7. Otsus lõike 2 kohase kinnipidamise kohta tehakse kirjalikult ning selles esitatakse faktilised ja õiguslikud asjaolud, eelkõige põhjused, mille alusel leitakse, et on ***oht***, ***et asjaomane isik põgeneb,*** ning kinnipidamise kestus.

Or. en

Selgitus

Vaata muudatusettepaneku 16 selgitust.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 8

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
8. Lõike 2 kohaselt kinnipeetud isiku kinnipidamise ***jätkamise*** vaatab õigusasutus mõistlike ajavahemike järel läbi kas asjaomase isiku taotlusel või ametiülesande korras. Kinnipidamist ei tohi ühelgi juhul alusetult pikendada.	8. Lõike 2 kohaselt kinnipeetud isiku kinnipidamise vaatab õigusasutus mõistlike ajavahemike järel läbi kas asjaomase isiku taotlusel või ametiülesande korras. Kinnipidamist ei tohi ühelgi juhul alusetult pikendada.

Or. en

Selgitus

Jätkamise mõiste esinemine koos kinnipidamise mõistega võib tekitada segadust kõnealuse kinnipidamisviisi osas.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 30 a
	Üleandmise teostamine
	1. Üleandmist teostav liikmesriik soodustab vabatahtlikkuse alusel toimuvaid üleandmisi, andes taotlejale asjakohast teavet.
	2. Kui üleandmist vastutavale liikmesriigile teostatakse järelevalve all toimuva lahkumisena või saatjaga, tagavad liikmesriigid, et neid teostatakse inimlikult, austades täielikult põhiõigusi ja inimväärikust.

Or. en

Selgitus

Põhjenduse 19 sätteid [„Kooskõlas komisjoni 2. septembri 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 1560/2003 (millega kehtestatakse üksikasjalikud rakenduseeskirjad määrusele (EÜ) nr 343/2003) tohib üleandmist vastutavale liikmesriigile teostada kas vabatahtlikkuse alusel, järelevalve all toimuva lahkumisena või saatjaga. Liikmesriigid peaksid soodustama vabatahtlikkuse alusel toimuvaid üleandmisi ning tagama, et järelevalve all toimuvad või saatjaga üleandmised toimuksid inimlikult, austades täielikult põhiõigusi ja inimväärikust.“] tuleks kajastada teksti siduvas osas.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 31 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Kui komisjon on seisukohal, et mõnes liikmesriigis valitsev olukord võib kaasa tuua selle, et rahvusvahelise kaitse taotlejatele pakutava kaitse tase ei vasta ühenduse õigusaktides sätestatule, eelkõige direktiivile […/…/EÜ], millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded, ning direktiivile 2005/85/EÜ, võib ta lõikes 4 sätestatud korras otsustada peatada taotlejate üleandmise sellele liikmesriigile käesoleva määruse kohaselt.	2. Kui komisjon on seisukohal, et mõnes liikmesriigis valitsev olukord võib kaasa tuua selle, et rahvusvahelise kaitse taotlejatele pakutava kaitse tase ei vasta ühenduse õigusaktides sätestatule, eelkõige direktiivile […/…/EÜ], millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded, ning direktiivile 2005/85/EÜ ***ja direktiivile 2004/83/EÜ***, võib ta lõikes 4 sätestatud korras otsustada peatada taotlejate üleandmise sellele liikmesriigile käesoleva määruse kohaselt.

Or. en

Selgitus

Direktiiv 2004/83/EÜ (miinimumnõuete kohta, mida kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad täitma, et saada pagulase või muul põhjusel rahvusvahelist kaitset vajava isiku staatus, ja antava kaitse sisu kohta) on ELi varjupaigaalaste õigusaktide põhiosis ning seetõttu tuleks sellele selgesõnaliselt viidata.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 31 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Kui liikmesriik tunneb muret, et mõnes liikmesriigis valitsev olukord võib kaasa tuua selle, et rahvusvahelise kaitse taotlejatele pakutava kaitse tase ei vasta ühenduse õigusaktides sätestatule, eelkõige direktiivile […/…/EÜ], millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded, ning direktiivile 2005/85/EÜ, võib ta esitada palve peatada taotlejate üleandmine sellele liikmesriigile	3. Kui liikmesriik tunneb muret, et mõnes liikmesriigis valitsev olukord võib kaasa tuua selle, et rahvusvahelise kaitse taotlejatele pakutava kaitse tase ei vasta ühenduse õigusaktides sätestatule, eelkõige direktiivile […/…/EÜ], millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded, ning direktiivile 2005/85/EÜ ***ja direktiivile 2004/83/EÜ***, võib ta esitada palve peatada taotlejate

käesoleva määruse kohaselt.	üleandmine sellele liikmesriigile käesoleva määruse kohaselt.
Palve esitatakse komisjonile. Palves esitatakse selle aluseks olevad põhjused ning eelkõige üksikasjalik teave kõnealuses liikmesriigis valitseva olukorra kohta, mis osutab võimalikule mittevastavusele ühenduse õigusaktidega, eelkõige direktiiviga […/…/EÜ], millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded, ***ja*** direktiiviga 2005/85/EÜ.	Palve esitatakse komisjonile. Palves esitatakse selle aluseks olevad põhjused ning eelkõige üksikasjalik teave kõnealuses liikmesriigis valitseva olukorra kohta, mis osutab võimalikule mittevastavusele ühenduse õigusaktidega, eelkõige direktiiviga […/…/EÜ], millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded, ***ning*** direktiiviga 2005/85/EÜ ***ja direktiiviga 2004/83/EÜ***.

Or. en

Selgitus

Vaata muudatusettepaneku 20 selgitust.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 31 – lõige 8

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
8. Üleandmised võib peatada kuni kuueks kuuks. Kui meetmete võtmise põhjused on kuue kuu pärast endiselt alles, võib komisjon asjaomase liikmesriigi lõikes 1 osutatud taotluse alusel või omal algatusel otsustada pikendada nende kohaldamist veel kuue kuu võrra. ***Sellisel juhul*** kohaldatakse ***lõiget 5***.	8. Üleandmised võib peatada kuni kuueks kuuks. Kui meetmete võtmise põhjused on kuue kuu pärast endiselt alles, võib komisjon asjaomase liikmesriigi lõikes 1 osutatud taotluse alusel või omal algatusel otsustada pikendada nende kohaldamist veel kuue kuu võrra. ***Samuti*** kohaldatakse ***lõike 5 sätteid***.

Or. en

Selgitus

Keeleline muudatus.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 31 – lõige 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	9 a. Ettepanekuga, mille komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning kooskõlas EÜ asutamislepingu artiklis 251 osutatud korraga määratakse vahendid, mis on kõikidele liikmesriikidele siduvad, et anda tõhusat abi nendele liikmesriikidele, kelle riiklikel süsteemidel lasub eelkõige seoses geograafilise või demograafilise olukorraga eriline ja ebaproportsionaalne koormus. Vahendid jõustuvad hiljemalt 31. detsembril 2011. aastal ning nendega nähakse igal juhul ette järgmine:
	a) ametnike lähetamine teistest liikmesriikidest varjupaigaküsimuste Euroopa tugiameti […/…/EÜ] egiidi all, et aidata neid liikmesriike, kellel lasub eriline koormus ning kus taotlejatel puudub piisav kaitse;
	b) kava, mille alusel rahvusvahelise kaitse saajad paigutatakse erilise ja ebaproportsionaalse koormusega liikmesriikidest ümber teistesse liikmesriikidesse, pidades nõu ÜRO pagulaste ülemvoliniku bürooga ning tagades samas, et ümberpaigutamine toimub mittediskrimineerivalt, läbipaistvalt ja selgelt.

Or. en

Selgitus

The Dublin system in itself, as spelled out in Impact assessment SEC(2008)2962, is not a cause of particular asylum pressure or overburden on Member States. The provisions on the 'temporary suspension of transfers' will therefore turn out to be a political statement rather than an effective instrument to support a Member State that faces a particularly urgent situation which places an exceptionally heavy burden on its reception capacities, asylum system or infrastructure (and very often leading to cases where applicants cannot benefit from

adequate standards of protection, in particular in terms of reception conditions and access to the asylum procedure). The past years have shown that the existing forms of practical cooperation among Member States in order to align their interpretation of the principle of 'solidarity and fair sharing of responsibility' are not in any way sufficient to address the problems that a number of Member States are facing. It is essential to look at the heavy burden posed on the resources of a number of Member States from a wider perspective of general migratory pressures. Binding responsibility sharing instruments seem to be the only way forward. At the same time the Commission should make full use of its possibilities to start up infringements procedures in cases where non-compliance with community law persists.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 31 – lõige 9 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	9 b. Käesoleva artikli kohaldamine lõpetatakse niipea, kui on jõustunud lõikes 9 a osutatud vahendid ning igal juhul hiljemalt 31. detsembril 2011. aastal.

Or. en

Selgitus

Vaata muudatusettepaneku 23 selgitust.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 31 – lõige 9 c (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	9 c. Artiklis 41 osutatud järelevalve ja hindamise osana vaatab komisjon läbi käesoleva artikli kohaldamise ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande hiljemalt 30. juunil 2011. aastal. Aruandes hindab komisjon, kas on põhjendatud vajadus pikendada käesoleva artikli kohaldamist pärast 31. detsembrit

	2011. aastat. Kui komisjon peab seda asjakohaseks, esitab ta Euroopa Parlamendile ja nõukogule pikendamise ettepaneku kooskõlas EÜ asutamislepingu artiklis 251 osutatud korraga.

Or. en

Selgitus

Vaata muudatusettepaneku 23 selgitust.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 32 – lõige 9 – teine lõik

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Kui ta leiab, et nende andmete töötlemisel on rikutud käesolevat määrust või direktiivi 95/46/EÜ eeskätt nende puudulikkuse või ebatäpsuse tõttu, on tal õigus lasta need parandada või kustutada .	*(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)*

Or. en

Selgitus

(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 2 – esimene lõik

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Lepitusmenetlus algatatakse taotusega, mille mõni vaidluses osalev liikmesriik esitab artikliga 40 asutatud komitee esimehele. Lepitusmenetluse rakendamisega nõustumisel ***võtavad*** asjaomased liikmesriigid ***kohustuse võtta*** väljapakutavat lahendust võimalikult suurel	2. Lepitusmenetlus algatatakse taotusega, mille mõni vaidluses osalev liikmesriik esitab artikliga 40 asutatud komitee esimehele. Lepitusmenetluse rakendamisega nõustumisel ***kohustuvad*** asjaomased liikmesriigid ***võtma*** väljapakutavat lahendust võimalikult suurel

määral arvesse.

määral arvesse.

Or. en

Selgitus

Keeleline muudatus.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 41 – esimene lõik

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Hiljemalt kolm aastat pärast artikli 44 esimeses lõigus osutatud kuupäeva esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamist käsitleva aruande ja vajaduse korral muudatusettepanekud. Liikmesriigid edastavad komisjonile kõik aruande koostamiseks vajalikud andmed hiljemalt kuus kuud enne nimetatud tähtaja lõppu.	Hiljemalt kolm aastat pärast artikli 44 esimeses lõigus osutatud kuupäeva ***ning ilma et see piiraks artikli 31 lõike 9 c kohaldamist,*** esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamist käsitleva aruande ja vajaduse korral muudatusettepanekud. Liikmesriigid edastavad komisjonile kõik aruande koostamiseks vajalikud andmed hiljemalt kuus kuud enne nimetatud tähtaja lõppu.

Or. en

Selgitus

Kooskõlas artikli 31 kohta esitatud ettepanekutega.

SELETUSKIRI

1. Taust

Komisjoni aruandes[1] Dublini süsteemi hindamise kohta (nn tehniline hindamine) järeldati, et: *„süsteemi peamised eesmärgid, eelkõige selge ja toimiva menetluse loomine varjupaigataotluste läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramiseks, on üldiselt suurel määral saavutatud*." Sellegipoolest säilisid mõningad mured nii süsteemi praktilise kohaldamise kui ka tõhususe osas. Veelgi enam, vastustes rohelisele raamatule[2] Euroopa ühise varjupaigasüsteemi tuleviku kohta (nn poliitika hindamine) märgiti samuti ära oluline arv puudusi, mis olid peamiselt seotud süsteemi tõhususega ja Dublini süsteemi kohaldamisalasse kuuluvatele rahvusvahelise kaitse taotlejatele pakutava kaitse tasemega.

Seetõttu ning eesmärgiga tegeleda eespool mainitud puudustega otsustas komisjon esitada ettepaneku sõnastada uuesti nõukogu 18. veebruari 2003. aasta määrus (EÜ) nr 343/2003/EÜ, *millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest* (edaspidi „Dublini määrus").

Ettepanekus säilitatakse kehtiva Dublini määruse aluspõhimõtted, nimelt see, et rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutab eelkõige liikmesriik, kelle roll taotleja sisenemisel liikmesriikide territooriumile ja seal viibimisel oli kõige suurem, välja arvatud erandite puhul, mille eesmärk on kaitsta perekonna ühtsust ja konkreetseid humanitaarklausleid.

Tuleb mainida, et Euroopa Parlament on avaldanud mitmel korral oma arvamust ning esitanud 2008. aasta septembri resolutsioonis Dublini süsteemi hindamisaruande kohta[3] mitmeid soovitusi. Enamikku neist soovitustest on komisjon arvesse võtnud.

Asjaolu, et kehtiv Dublini määrus, osana Euroopa ühise varjupaigasüsteemi esimesest etapist, oli tundliku poliitilise kompromissi tulemus, mis võeti nõukogus vastu ühehäälselt, tõi kaasa selle, et lõplik tekst sisaldas palju mitmetähenduslikke kohti ning õiguslikke lünki. Raportöör nõustub seega komisjoni seisukohaga, et kehtiva õigusakti parandamiseks on veel palju võimalusi.

2. Ettepaneku eesmärgid ja sisu

Komisjon soovib muuta kehtivat Dublini süsteemi:

1. laiendades määruse kohaldamisala eesmärgiga hõlmata sellega täiendava kaitse taotlejad (ja sellise kaitse alla võetud isikud);
2. tõhustades kehtivat süsteemi;

[1] KOM(2007)0299, lk 13.
[2] KOM(2007)0301.
[3] P6_TA-PROV(2008)0385.

3. tagades, et Dublini menetluse kohaldamisalas tegeldakse kõikehõlmavalt rahvusvahelise kaitse taotlejate vajadustega ning nähakse ette piisavad õiguslikud tagatised;
4. käsitledes olukordi, kus liikmesriikide vastuvõtusuutlikkusele või varjupaigasüsteemidele langeb osaks erakorraline koormus, ning olukordi, kus rahvusvahelise kaitse taotlejate kaitse ei ole piisav.

2.1. Määruse kohaldamisala laiendamine, eesmärgiga kaasata sellesse täiendava kaitse taotlejad (ja sellise kaitse alla võetud isikud)

Kehtivat Dublini süsteemi ei kohaldata täiendava kaitse taotlejate suhtes (ja sellise kaitse alla võetud isikute suhtes), kuna selle vastuvõtmise ajal ei olnud täiendava kaitse mõiste veel varjupaigaõigustiku osa. Kõnealune mõiste lisati siiski direktiiviga 2004/83/EÜ miinimumnõuete kohta. Kuigi kehtiv olukord ei põhjustaks praktikas kohe tohutuid raskusi, nagu on rõhutatud mõju hindamises[1], võib tulemuseks olla olukord, kus varjupaigataotleja ei saa taasühineda pereliikmega, kes on täiendava kaitse alla võetud isik teises liikmesriigis. Kohaldamisala laiendamine on seega vajalik muudatus, et tagada kooskõla kehtiva ELi õigustikuga ning hoida praktikas ära pereliikmete üksteisest lahutamine. Üldisemalt on ettepaneku eesmärk ühtlustada määruses kasutatud terminoloogia ja mõisted teistes varjupaigaalastes õigusaktides sätestatutega. Pidades silmas suurema kooskõla ning parema õigusloome eesmärki, toetab raportöör komisjoni välja pakutud muudatusi täielikult.

2.2. Kehtiva süsteemi tõhustamine

Mitmed muudatused on pakutud välja Dublini süsteemi ühtsuse ja tõhususe parandamiseks, eesmärgiga kindlustada, et liikmesriigid täidavad nõudeid paremini. Raportöör pooldab neid muudatusettepanekuid.

- Tähtaegade kehtestamine, eesmärgiga kindlustada, et vastutava liikmesriigi määramise menetlus muutuks tõhusamaks ja kiiremaks (nt tähtajad tagasivõtmispalvete esitamiseks, lühemad tähtajad teabe saamiseks esitatud palvetele vastamiseks, tähtajad humaansetel põhjustel esitatud vastuvõtmispalvetele vastamiseks ja täpsustus, et selliseid palveid võib esitada igal ajal);

- kohustuste äralangemise täpsustamine (nt millistel tingimustel tuleks äralangemise sätteid kohaldada, millisel liikmesriigil lasub tõendamiskohustus);

- kaalutlusõigust käsitlevate sätete (humanitaar- ja suveräänsusklausel) kohaldamise tingimuste ja korra täpsustamine;

- kehtiva vaidluste lahendamise korra laiendamine (nii et see hõlmaks kogu määruse kohaldamisega seotud vaidlusi);

[1] SEK(2008)2962.

- üleandmist käsitlevate sätete lisamine (nt sätted ekslike üleandmiste ja üleandmiskulude kohta, samuti uus säte asjakohase teabe vahetamise kohta enne üleandmist);

- kohustusliku vestluse korraldamist käsitleva sätte lisamine (et koguda vastutava liikmesriigi määramiseks kogu vajalik teave ja suuliselt teavitada taotlejat määruse kohaldamisest).

2.3. Dublini menetluse kohaldamisalas rahvusvahelise kaitse taotlejate vajadustega kõikehõlmava tegelemise ning piisavate õiguslike tagatiste ettenägemise kindlustamine

Selleks et tugevdada rahvusvahelise kaitse taotlejate õiguslikke ja menetluslikke tagatisi ning võimaldada neil kaitsta oma õigusi senisest paremini, pakutakse välja mitmeid muudatusi:

- täpsustatakse üksikasjalikult rahvusvahelise kaitse taotlejale antava teabe sisu, vormi ja ajastust, sealhulgas nähakse ette ühise teabelehe koostamine;

- kehtestatakse õigus vaidlustada üleandmisotsus, sealhulgas õigus saada õigusabi ja/või seadusliku esindaja teenuseid, ning pädevate asutuste kohustus otsustada sellise otsuse täitmise peatamise üle ning asjaomase isiku võimalus jääda liikmesriigi territooriumile kuni lõpliku otsuse tegemiseni;

- lisatakse uus säte, millega tuletatakse meelde aluspõhimõtet, et isikut ei tohiks kinni pidada ainult sel põhjusel, et ta taotleb rahvusvahelist kaitset;

- täpsustatakse mitut sätet, et tagada varjupaigamenetlusele tegeliku juurdepääsu põhimõtte järgimine;

- laiendatakse perekonna taasühinemise õigust, nii et see hõlmaks ka teistes liikmesriikides elavaid täiendava kaitse alla võetud pereliikmeid (*vt punkt 2.1*);

- muudetakse kohustuslikuks ülalpeetavate sugulaste taasühinemine;

- laiendatakse saatjata alaealistele pakutavat kaitset, võimaldades neil taasühineda mitte ainult tuumikperekonnaga, vaid ka muude, mõnes teises liikmesriigis viibivate sugulastega;

- lisatakse uus säte, milles käsitletakse alaealiste suhtes kehtivaid tagatisi;

- laiendatakse mõistet „pereliikmed” seoses alaealistega, et tagada lapse huvide senisest parem kaitse;

- välistatakse võimalus saata tagasi taotleja, kelle suhtes saab teatud tingimustel kohaldada vähemalt ühte perekonna ühtsuse kriteeriumi;

- selguse huvides koondatakse suveräänsus- ja humanitaarklausel samasse peatükki pealkirjaga „Kaalutlusõigust käsitlevad sätted”;

- säilitatakse kohustus saada taotleja nõusolek, et välistada suveräänsusklausli kohaldamine juhul, kui see on vastuolus taotleja huvidega.

Raportöör toetab eespool nimetatud põhimõtteid ning seega ka väljapakutud muudatusi. Lisaks pakub raportöör välja mõned vähem olulised muudatusettepanekud.

2.4. Olukordade käsitlemine, kus liikmesriikide vastuvõtusuutlikkusele või varjupaigasüsteemidele langeb osaks erakorraline koormus või kus rahvusvahelise kaitse taotlejate kaitse ei ole piisav

Kehtiv Dublini süsteem ei sätesta mehhanismi, mis võimaldaks erakorralise koormuse korral piiratud vastuvõtuvõimega liikmesriigile peatada Dublini süsteemi kohased üleandmised, kui sellised Dublini süsteemi kohased üleandmised suurendavad selle liikmesriigi koormust. Sama kehtib juhtumitel, kui on alust arvata, et taotleja üleandmine Dublini süsteemi kohaselt toob kaasa tema ebapiisava kaitse vastutavas liikmesriigis, eelkõige seoses vastuvõtutingimustega ja juurdepääsuga varjupaigamenetlusele.

Raportöör soovib tegelikult, et neid väljapakutud õigusnorme võiks pidada ülemäärasteks. Kuid tegelikkus on teistsugune. Ta on (näiteks) tõsiselt mures vastukäivuste pärast otsustes samast riigist pärit taotlejatele varjupaiga andmise või varjupaiga andmisest keeldumise kohta. Nagu täheldatud komisjoni varjupaigapoliitika kavas[1]: „Ka nüüd, kui terves ELis on õigusakte teataval määral ühtlustatud, on tulemused ikkagi erinevad, muu hulgas seetõttu, et puudub ühine praktika, traditsioonid on erinevad ja päritoluriikide kohta saadakse teavet eri allikatest. See põhjustab varjupaigataotlejate edasiliikumist teistesse liikmesriikidesse ja on vastuolus põhimõttega, mille kohaselt tuleb terves ELis pakkuda ühesugust kaitset.” Kui liikmesriigid ei suuda koos tegutseda, jäävad varjupaigaküsimustes tehtud otsustes (ka sarnase varjupaigataotluste koormusega riikides) väga suured erinevused kahtlemata püsima.

Lõppeesmärk, mille suunas ELi tasandil püüeldakse, on luua võrdsed võimalused ja süsteem, mis tagaks, et isikutel, kes tõesti vajavad kaitset, oleks juurdepääs kõrgetasemelisele kaitsele ühesugustel tingimustel kõigis liikmesriikides, tegeledes samal ajal õiglaselt ja tõhusalt nendega, kelle puhul ei ole kaitse vajadust tuvastatud. Nagu on rõhutatud komisjoni teatises praktilise koostöö süvendamise kohta[2]: „Sisepiirideta Euroopa Liidus ei saa ükski liikmesriik varjupaigaprobleeme üksinda tõhusalt lahendada. Seetõttu tuleb kõik liikmesriigid solidaarselt kaasata kõnealuste probleemide lahendamisele.” Raportöör peab solidaarsust ja vastutuse õiglast jagamist tõesti üheks ELi ühiste poliitikate nurgakiviks. Seetõttu on ülioluline partnerlus ja koostöö, et juhtida varjupaika või ajutist /täiendavat kaitset taotlevate isikute sissevoolu.

[1] KOM(2008)0360. lk 4.
[2] KOM(2006)0067, lk 2.

Kuigi raportöör toetab põhimõtteliselt sätteid, mis käsitlevad üleandmise ajutist peatamist (artikkel 31), peab olema selge, et Dublini süsteemi ei loodud koormuse jagamiseks. Lisaks soovib ta rõhutada *asjaolu*, et **Dublini süsteem, nagu on märgitud mõju hindamises[1], ei ole liikmesriikide jaoks varjupaigaalase surve või ülekoormuse põhjustaja. Seetõttu ta kardab, et need õigusnormid osutuvad pigem poliitiliseks avalduseks kui tõhusaks vahendiks, millega parandada standardeid ja / või tõsiselt toetada liikmesriiki, kes on silmitsi eriti kiireloomulise olukorraga, millega kaasneb eriti suur koormus liikmesriigi vastuvõtuvõimele, varjupaigasüsteemile või infrastruktuurile**.

Varjupaigapoliitika kavas märkis komisjon, et: „parim viis suurendada solidaarsust ei ole mitte võtta vastu uus alusakt, vaid anda liikmesriikide käsutusse sari mehhanisme, mille abil nad saavad paremini lahendada tekkivaid probleeme."[2] Raportöör nõustub sellega, kuid üksnes teatud määral. Ta on arvamusel, et viimased aastad on näidanud, et praktilise koostöö olemasolevad vormid liikmesriikide vahel (eesmärgiga kooskõlastada solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõtte tõlgendamine) ei ole mingil juhul piisavad, et parandada standardeid ja/või tegeleda probleemidega, millega mitmed liikmesriigid silmitsi seisavad, näiteks nende geograafilise asukoha ja / või demograafilise olukorra tõttu.

Standardite ja/või liikmesriikide solidaarsuse parandamine peaks seega (teatud mõttes) olema kohustuslik, kehtestades kõigile liikmesriikidele siduvad õigusaktid, millega:

1. moodustatakse riiklike varjupaigaküsimuste eksperdirühmad, mis abistaksid liikmesriike, kus tegeldakse suure hulga varjupaigataotlejatega (nt tagades piisavad vastuvõtutingimused, varjupaigataotluste läbivaatamise ettenähtud tähtaegade jooksul ning menetluste alusel);

2. luuakse isikute ümberpaigutamise süsteem, et võimaldada rahvusvahelise kaitse alla võetud isikute vastuvõtmist liikmesriigis, mis ei ole riik, mis on neile selle kaitse andnud.

Lisaks palutakse komisjonil kasutada täielikult selle võimalusi rikkumismenetluste alustamiseks, kui püsivalt ei täideta ühenduse õigusest tulenevaid kohustusi (eriti seoses juurdepääsuga varjupaigamenetlusele ning piisavatele vastuvõtutingimustele).

Raportöör on selgelt arvamusel, et solidaarsus ei saa piirduda üksnes finantsressursside andmisega. Siiski tervitab ta (muidugi!) komisjoni kavatsust algatada 2009. aastal uuring, mille käigus hinnatakse võimalikke meetodeid ELi finantssolidaarsuse parandamiseks, sealhulgas Euroopa Pagulasfondi kaudu, ning seda, kas olemasolevate rahastamisvahenditega saab tõhusalt toetada liikmesriike, kes seisavad silmitsi väljakutsetega, mis on seotud suurest ja ebakorrapärasest rändest tuleneva koormusega.

3. Mõned märkused

Poliitilisest seisukohast on ilmne, et liikmesriigid peavad kvaliteedistandardite tõhusat ühtlustamist ning vastutuse jagamist keeruliseks. Siiani kokkulepitud standardid on teravalt

[1] SEK(2008)2962.
[2] KOM(2008)0360, lk 8.

vastuolus suurte ambitsioonidega, mida väljendati esmakordselt 1999. aastal. Tegelikult on ühtlustamise kõrgeim ühisnimetaja äärmiselt madalal tasemel. Selle tulemusena eksisteerivad praktikas jätkuvalt tohutud erinevused ja lahknevused. Näiteks varjupaigamenetluste direktiiv kujutab endast tegelikult kõigi olemasolevate varjupaigapoliitikate loendavat kirjeldust ELi liikmesriikides. Seega nähakse sellega ette mitu menetluse standardit, mitte aga ühte tavamenetlust. Selles osas jäi soovitud ühtlustamine selgelt saavutamata. Veelgi enam, kui soovitakse ära hoida taotlejate edasiliikumine, siis omab vastuvõtutingimuste tõhus ühtlustamine ülimat tähtsust. Siiski, hoolimata vastuvõtutingimuste direktiivi olemasolust, kahandab laialdane kaalutlusõigus ühtlustavat toimet. Kahjuks kehtib sama hindamiskriteeriumide kohta, mille alusel kaitse antakse.

Seetõttu on hädavajalik parandada tingimusi, mille alusel ELis kaitset taotlevad isikud kaitsetaotlusi esitavad ja mille alusel neid taotlusi menetletakse, ning parandada kõigi varjupaigamenetluses osalejate suutlikkust täita oma ülesandeid edukalt, et parandada menetluse üldist kvaliteeti ning anda riikide pädevatele varjupaigaasutustele piisavad vahendid, et neil oleks võimalik tõhusalt juhtida varjupaigataotlejate voogusid ning tulemuslikult ennetada pettust ja väärkasutust. Asjaolu, et kvaliteedi parandamine koos suurema kooskõla ja solidaarsusega ei ole üksnes varjupaigataotlejate huvides, vaid ka liikmesriikide endi huvides, ei tundu (endiselt) arusaadav olevat. Otsuste parem kvaliteet vähendab siiski negatiivsete otsuste vaidlustamist, mille tulemuseks on suur kulu ja aja kokkuhoid. Lisaks on liikmesriikide tavade suurem kooskõla vajalik selleks, et tegeleda tõhusalt taotlejate edasiliikumisega teistesse liikmesriikidesse ELis.

Hoolimata kõigist lubadustest ja kokkulepetest, on mitmed liikmesriigid tohututes raskustes oma lubaduste täitmisega. Isegi kehtiva nelja peamise õigusakti ülevõtmine riiklikku õigusesse ei läinud ajastuse ja täpsuse osas ladusalt ning õigusaktide tõlgendused liikmesriikides erinevad märkimisväärselt. Varjupaiga ja rände valdkonna poliitiline tundlikkus on selline, et liikmesriigid on endiselt riiklike tõrjumise ja kõrvalekaldumisega seotud poliitikate kütkes, selle asemel et kujundada välja üleeuroopaline seisukoht.

Liikmesriikide varjupaigaalaste õigusaktide parem ja põhjalikum ühtlustamine, muutes rangemaks kaitse andmisel kohaldatavad ühised nõuded, ning samuti jõustamine on õige (tegelikkuses ainus) edasiliikumise viis. Selle eesmärgi saavutamiseks on komisjon teinud ettepaneku mitte ainult Dublini määruse uuesti sõnastamiseks, vaid ka vastuvõtutingimuste direktiivi ja EURODACi määruse uuesti sõnastamiseks. Komisjoni ettepanekud, millega muudetakse miinimumnõuete direktiivi (2004/83/EÜ) ning varjupaigamenetluste direktiivi (2005/85/EÜ), esitatakse 2009. aastal. Lisaks teeb komisjon ettepaneku luua varjupaigaküsimuste Euroopa tugiamet (mis pakuks praktilist abi liikmesriikidele varjupaigataotluste üle otsuse tegemisel).

Viimase märkusena soovib raportöör väljendada teatud muret seoses järjekorraga, milles eespool nimetatud komisjoni ettepanekud parlamendile ja nõukogule esitatakse. Parema õigusloome raames oleks olnud loogilisem, kui varjupaigamenetluste direktiivi (2008/85/EÜ) läbivaatamine oleks lisatud praegusele varjupaigapaketile (Dublini määrus, EURODACi määrus, vastuvõtutingimused ja varjupaigaküsimuste Euroopa tugiamet). See oleks võimaldanud suurema kooskõla erinevate varjupaigaalaste õigusaktide vahel.